

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

2-maxsus son
(5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ 5/2 (5) - 2025

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammadovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafuz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo‘limi psixologik xizmat boshlig‘i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po‘latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo‘tayeov Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro‘yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo‘yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Vaxidov Suxrobjon</i> O'ZBEKISTONDA ZIYORAT TURIZMINI RIVOJLANTIRISHDA ZIYORATGOHLARNING ROLI	10-14
<i>Mamatqulov Bekzod, Negmatova Dilafro'z</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA FARMATSEVTIKA SANOATINING RIVOJLANISHI: TARIXIY TAHLIL VA NATIJALAR (1991-2024 YILLAR)	15-20
<i>Esonov Ziyodbek Yuldashevich</i> FARG'ONA VODIYSINING O'RTA ASRLAR DAVRI KULOLCHILIK HUNARMANDCHILIGI TARIXIDAN	21-25
<i>Raxmatov Ramshod Raximovich</i> XX ASRNING BOSHLARIDA BUXORO VA TURKISTON IJTIMOYIY-IQTISODIY HAYOTIDA AFG'ONISTON OMILI	26-30
<i>Abduraxmonov Adxamjon Soxodilla o'g'li</i> SOVETLAR DAVRIDA FARG'ONA VODIYSI SHAHARLARIDA MADANIY HAYOT (Z. M. BOBUR NOMLI ISTIROHAT BOG'I MISOLIDA)	31-37
<i>Ergashev Ahmad Abdug'offorovich</i> PAXTAKOR-79 FOJIASI: O'ZBEK FUTBOLINING SSSR OLIY LIGASIDAGI RIVOJLANISH TRAYEKTORIYASIGA TA'SIRI (1979-1991)	38-44
<i>Ergashev Umar Kuziyevich</i> O'ZBEKLARNING "QOVCHIN" URUG'IGA DOIR MULOHAZALAR (QASHQADARYO VOHASI).....	45-49
<i>Bebitov Maqsud, Jo'raqulova Mukambar</i> JALOLIDDIN RUMIY: TURKISTON VA ANADOLU O'RTASIDAGI MA'NAVIY KO'PRIK	50-57

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Isayev Kobiljon Abdukodirovich</i> SANOAT KORXONALARIDA IQTISODIY INKLYUZIYA FAOLIYATINING IJTIMOIY-IQTISODIY SAMARADORLIGINI ANIQLASH USULLARI	58-69
<i>Амбарцумян Анастас Алексеевич</i> ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО УЗБЕКИСТАНА И РОССИИ: СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ	70-78
<i>Zokirjonov Muhammadsodiq, Mirzayeva Fotima</i> KAPITAL AKTIVNI VAHOLASH MODELI (CAPM)NING NAZARIY VA METODOLOGIK ASOSLARINI RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI	79-91
<i>Исламтдинова Дина Файзрахмановна</i> СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО – ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА В ОТРАСЛИ КОНЕВОДСТВА	92-98
<i>Jumayeva Guzal, Jumadullayeva Durdona</i> JAHONDA KORPORATIV BOSHQARUV TENDENSIYALARI VA O'ZBEKISTON TAJRIBASI	99-105

<i>Rustamov Jamshed Boturjonovich</i> BIZNES-TA'LIMI XIZMATLARINI KO'RSATUVCHILARNING MARKETING FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	106-110
--	---------

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Xolmirzaev Nodirjon Nizomjonovich</i> SHAHARSOZLIKDA ZAMONAVIYLIK VA MILLIYLIK MASALASI	111-114
<i>Mamanov Jamoliddin Abduraximovich</i> YOSHLARDA MILLIY IDENTIKLIKNI SAQLASHNING OMILLARI	115-123
<i>Eshpulatov Inoyat Saparovich</i> FAXRIDDIN ROZIYNING INSON FALSAFASI	124-128
<i>Fayziyev Xurshid Jumayevich</i> VOLTERNING DEISTIK MATERIALIZMI VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	129-133
<i>Rustamaliyev Mirjalol Hayrullo o'g'li</i> BARQAROR RIVOJLANISHDA DAVLAT BOSHQARUVINING AXLOQIY VA FALSAFIY MUAMMOLARI	134-138
<i>Abdumalikov Abdulatif, Juraboyeva Dilmura</i> YANGI O'ZBEKISTONDA JAMIYAT, INSON VA TABIAT MUNOSABATLARINING UYG'UNLIGI	139-143

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>Axmedov Oybek Saporbayevich</i> BOSHLANG'ICH TA'LIM INGLIZ TILI DARSLARIDA OG'ZAKI NUTQNI SHAKLLANTIRISH	144-152
<i>Алиева Эльвина, Расулова Дильбар</i> ТИПОЛОГИЯ КОНВЕРГЕНЦИИ В ЛИНГВИСТИКЕ	153-158
<i>Mirzayeva Kamola</i> “DEVONU LUG'ATIT TURK” ASARIDA KIYIM-KECHAK NOMLARI	159-164
<i>Abdullayev Akmal Amirovich</i> TOSHKENT VILOYATI ETNOTOPONIMLARINING SHAKLLANISHIDA ETNIK GURUHLAR MIGRATSIYASINING TA'SIRI	165-169
<i>Sayfullayeva Dilnoza Dilshod qizi</i> XUDOYBERDI TO'XTABOYEVNING “BESH BOLALI YIGITCHA” ROMANIDA MUALLIF BIOGRAFIYASI IFODASI	170-174
<i>Rahmonova Surayyo Ne'matovna</i> MERONIMLARNING GRAMMATIK VA STRUKTURAVIY XUSUSIYATLARI	175-179
<i>Чернова Наталья Васильевна</i> ОЦЕНКА И ДИАГНОСТИКА ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВЫХ ВУЗОВ	180-184
<i>Abdusalomova Aziza Homidovna</i> SA'DIY SHEROZIY SHE'RIYATINING ANGLIYADAGI TARJIMALARIDA POETIK SHAKLNING USTUVORLIGI	185-192

<i>Morozova Anastasiya Vladimirovna</i> SEMANTIC AND PRAGMATIC ANALYSIS IN THE NAMES OF DINING ESTABLISHMENTS	193-196
<i>Murotaliyeva Maftuna Shukurullo qizi</i> P.D.JEYMSNING DETEKTIV ASARLARIDA INTERTEKSTUALLIK	197-200
<i>Ismatova Shaxnoza Axror qizi</i> DAVLAT RAHBARLARINING BAYRAM TABRIKLARI: LINGVISTIK, STILISTIK VA PRAGMATIK TAHLIL	201-205

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Qayumov Zoir Ergashevich</i> O‘ZBEKISTONDA YURIDIK JAVOBGARLIKDAN OZOD QILISH INSTITUTI RIVOJLANISHINING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	206-210
<i>Tajaliyev Ilyosbek</i> PIROTEKNIKA BUYUMLARINING QONUNGA XILOF MUOMALASINING UMUMIY TAVSIFI VA TURLARI	211-215
<i>Sanayev Botir</i> SUN‘IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHDA YETKAZILGAN ZARAR UCHUN YURIDIK JAVOBGARLIK MUAMMOLARI	216-221
<i>Alisherova Nozima Nizamidin qizi</i> PORA OLIH JINOYATLARINI KVALIFIKATSIYA QILISH MASALALARI	222-230
<i>Avezov Dilshod Sadulayevich</i> SPECIFIC FEATURES OF EARLY TERMINATION OF LOCAL DEPUTY POWERS ON OBJECTIVE GROUNDS	231-234
<i>Mirzayev G‘olibjon Halimovich</i> PROKURATURA ORGANLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI BAHOLASH TUSHUNCHASI, AHAMIYATI VA ZARURATI	235-242

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

<i>Zubaydullayev O‘ktam Raim o‘g‘li</i> BO‘LAJAK O‘QITUVCHILARNI ART–PEDAGOGIKASI ASOSIDA KASBIY FAOLIYATGA TAYYORLASHDA ZAMONAVIY TA‘LIM TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH METODIKASI	243-248
<i>Turdimuratov Dilmurad Yuldashevich</i> JISMONIY TARBIYA MASHG‘ULOTLARI JARAYONIDA YUQORI SINF O‘QUVCHILARINING IRODAVIY SIFATLARINI SHAKLLANTIRISH.....	249-255
<i>Egamberdiyeva Zarina Oltiboyeva</i> GEOAXBOROT TEXNOLOGIYALAR FANINI O‘QITISHDA GAMIFIKATSIYA METODIKASINI QO‘LLAB TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	256-260
<i>Abdiyev Jahongir Ruzibayevich,</i> INTELLEKTUAL QOBILIYATLARNI INOBATGA OLGAN HOLDA TALABALARNING ILMIY TADQIQOTCHILIK FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH	261-265
<i>Alimkulov Jamshid</i> BO‘LAJAK GEOGRAFIYA O‘QITUVCHILARINING LOYIHALASH KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH MUAMMOLARI	266-272

Kurbanov Olim Esirgapovich

TARIX FANI MUTAXASSISLIGI MAGISTRATURA TALABALARINING TADQIQOT

KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISH: TARIX VA ZAMONAVIYLIK 273-277

Received: 10 March 2025
Accepted: 15 March 2025
Published: 25 March 2025

Article / Original Paper

PROBLEMS OF DEVELOPING THE PROJECT COMPETENCE OF FUTURE GEOGRAPHY TEACHERS

Alimkulov Jamshid

Researcher at Chirchiq State Pedagogical University

Abstract. This article analyzes the problems related to the development of project competence among future geography teachers. The project-based approach in geography education is considered an essential factor in shaping teachers' innovative thinking, organizing the learning process effectively, and expanding opportunities for utilizing modern pedagogical technologies.

Keywords: geography education, project competence, innovative pedagogy, interactive methods, professional training.

BO'LAJAK GEOGRAFIYA O'QITUVCHILARINING LOYIHALASH KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH MUAMMOLARI

Alimkulov Jamshid

Chirchiq davlat pedagogika universiteti tadqiqotchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada bo'lajak geografiya o'qituvchilarining loyihalash kompetentligini rivojlantirish bilan bog'liq muammolar tahlil qilinadi. Geografiya ta'limida loyihaviy yondashuv o'qituvchilarning innovatsion fikrlashini shakllantirish, o'quv jarayonini samarali tashkil etish hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirishda muhim omil sifatida ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: geografiya ta'limi, loyihalash kompetentligi, innovatsion pedagogika, interaktiv metodlar, kasbiy tayyorgarlik.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5SI2Y2025N44>

Kirish. Hozirgi kunda Yangi O'zbekistonda oliy ta'limni takomillashtirish sharoitida aniq metodologik asoslarni izlash dolzarb tus oldi. Pedagogik ta'lim muammolarini tahlil qilish jarayonida metodologik asos sifatida pedagogik loyihalash namoyon bo'ladi.

Jamiyatning axborot jamiyatiga o'tishi ijtimoiy institutlarning yo'qolishi va qayta tuzilishi jarayonlari bilan uzviy bog'liq bo'lib, ushbu davr ta'lim tizimidan bo'lajak geografiya o'qituvchilarining mehnat bozorining yangi sharoitlariga moslashuvchanligini ta'minlashni talab qiladi. Shu bois, zamonaviy ta'lim strategiyalari pedagogik jarayonni innovatsion tamoyillar asosida tashkil etishni taqozo etadi.

Bo'lajak geografiya o'qituvchilarining kasbiy faoliyati ularning iqtidori, qobiliyatlari va shaxsiy qiziqishlarini rivojlantirish negizida shakllanishi zarur. Bu jarayon nafaqat an'anaviy bilim berish bilan cheklanmay, balki ularda mustaqil tadqiqot olib borish, ijodiy tafakkur qilish va o'z pedagogik faoliyatini takomillashtirish ko'nikmalarini rivojlantirishni ham o'z ichiga olishi lozim. Shu nuqtai nazardan, loyihaviy yondashuvning ahamiyati ortib bormoqda, chunki

u o'qituvchilarni nafaqat nazariy bilim bilan ta'minlaydi, balki ularni real muammolarni hal qilishga yo'naltiradi.

Loyihalash kompetentligini optimallashtirish bo'lajak geografiya o'qituvchilarining o'quv jarayonidagi ishtirokini faollashtirish, ularning innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash malakalarini mustahkamlash va kasbiy samaradorligini oshirish imkonini beradi. Shu sababli, bo'lajak geografiya o'qituvchilarining loyihalash kompetentligini rivojlantirish muammosi ta'lim tizimida doimiy ravishda dolzarb masala sifatida e'tibor markazida qolmoqda [1].

Bugungi kunda oliy ta'lim muassasalari oldiga qo'yilayotgan maqsadlarga erishish, bo'lajak geografiya o'qituvchilarining pedagogik faoliyatini tashkil etish, ularni bilimli, odobli, e'tiqodli, mehnatsevar, barkamol inson qilib o'stirish o'qituvchi-pedagog zimmasiga yuklatiladi. Yurtimizda faol, intiluvchan, iqtidorli va yuksak ma'naviy-axloqiy fazilatlariga ega, zamonaviy bilim hamda kasblarni chuqur egallagan — bugungi va ertangi kunimizning hal qiluvchi kuchi bo'lgan yoshlarni voyaga yetkazish uchun barcha shart-sharoit va imkoniyatlar yaratilgan[2]. Bugungi kunda fan va texnika rivoji ta'lim va uning natijalariga qo'yiladigan talablarni tubdan o'zgartirishni talab etmoqda. Shunga asosan, yangi avlod standartlarini yaratish Bo'lajak geografiya o'qituvchilarining oldiga muhim vazifa qilib qo'yilmoqda.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili. N. V. Maminova va I. S. Ivanova, I. D. Chechel tadqiqotlarida “loyiha usuli — bu haqiqiy bilimlarni birlashtirish emas, balki ularni qo'llash va yangilarini o'zlashtirishga qaratilgan pedagogik texnologiya” deb izohlangan.

E.S. Polatning ta'kidlashicha, “loyiha usuli talabalar bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish, o'z bilimlarini mustaqil ifodalash, axborot makonida erkin harakat qilish, shuningdek, tanqidiy va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini shakllantirishga asoslangan.” Ushbu usul nafaqat o'quv jarayonining samaradorligini oshirish, balki talabalarning ilmiy izlanish va ijodiy yondashuvlarini rag'batlantirish vositasi sifatida ham e'tiborga molikdir.

Agar biz loyiha usulini pedagogik texnologiya sifatida tahlil qiladigan bo'lsak, u o'z mohiyatiga ko'ra ijodiy yondashuvga asoslangan tadqiqot va muammoli ta'lim usullarining sintezini o'z ichiga oladi. Bu texnologiya talabalarga an'anaviy bilimlarni o'zlashtirish bilan birga, real muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi. Shuningdek, loyiha usuli o'qitish jarayonida mustaqillikni ta'minlash, axborotni mustaqil izlash va tahlil qilish, shuningdek, olgan bilimlarini amaliyotda qo'llashga yo'naltirilganligi bilan ajralib turadi.

Ushbu metodning asosiy afzalliklaridan biri – o'quvchilarning o'zini-o'zi rivojlantirishga bo'lgan qiziqishini oshirish va ularning mantiqiy, tanqidiy hamda ijodiy tafakkurini shakllantirishdan iborat. Zamonaviy ta'lim tizimida loyiha usuli nafaqat o'quv jarayonini interfaol qilish, balki talabalarni mustaqil qaror qabul qilishga va jamoaviy ishlashga o'rgatishning samarali vositasi sifatida qaraladi.

N. A. Fateeva, T. N. Kanatnikova ta'kidlashlaricha, loyiha usulini amalda qo'llash bo'lajak o'qituvchining pozitsiyasini tubdan o'zgartirishga olib keladi. U bilim tashuvchisidan tadqiqot faoliyati tashkilotchisiga aylanadi, shuningdek, loyiha usuli yordamida o'qitiladigan auditoriyaning psixologik iqlimi tubdan o'zgaradi[3].

Hozirgi vaqtda o'qituvchilarning loyihalash kompetentligini tashkil etishni ilmiy asoslash uchun ma'lum nazariy qarashlar mavjud bo'lib, ta'limni modernizatsiya qilish masalalari G. V. Atamanchuk, V. G. Afanasev, D. M. Gvishiani, T. M. Davydenko, I. R. Lazarenko, O. E. Lebedev, L. A. Mokretsova, I. K. Shalaev, T.I. Shamova tadqiqotlarida tahlil qilingan.

Loyihalash muammolari tadqiqotchilari bu faoliyatning ijodiy turdaligi haqidagi fikrni quvvatlaydilar. P.Xill, ijodiyotni “fikrning ma’lumlar chegarasidan tashqari tomonga muvaffaqiyatli uchishidir”, “loyihalay olish – bu bir vaqtda xam fan va ham san’atdir” deb umumlashtiradi, ya’ni ham ilmiy va ham amaliy ijodiyotning belgilariga egadir.

Loyihaviy faoliyat yangilanish darajasiga oiddir, chunki u borliqni o’zgartiradi, tegishli texnologiya negizida quriladiki, uni o’zgartirish, o’zlashtirish va takomillashtirish mumkin. Loyihalash asoslarini o’zlashtirish dolzarb, chunki, birinchidan, mazkur texnologiya ta’lim tizimini tashkil qilishning barcha bosqichlarida keng qo’llanishga ega[4]. Ikkinchidan, ijtimoiy madaniyat loyihalash mantig’i va texnologiyasini bilish, tahliliy, tashkiliy boshqarish vazifalarini samarali amalga oshirishga imkon beradi. Uchinchidan, loyihaviy texnologiyalar bo’lajak o’qituvchining raqobatbardoshligini ta’minlaydi.

Loyihaviy faoliyat, V.S.Bezrukovaning fikricha, “bu – ta’lim oluvchilar va pedagoglarning bo’lajak faoliyatlarining asosiy qismlarini birinchi galda ishlab chiqishdan iborat”. Har qanday loyihalash obyektining, bu pedagogik tizimmi, pedagogik jarayonmi, pedagogik vaziyatmi, uning asosiy qismi — uning ishtirokchilarining faoliyati hisoblanadi[5]. Shuning uchun, birinchi navbatda, o’qituvchi va ta’lim oluvchining faoliyati loyihalashtiriladi. Loyihalash istalgan pedagogning (tashkilotchilik, bilish va muomala qila olish bilan bir qatorda) vazifasidir, maktabda o’quv-tarbiya jarayonini texnologiyalashtirishga imkon yaratadi.

Tadqiqot metodologiyasi. Loyihaviy faoliyat quyidagilarni o’z ichiga oladi: muammo tahlili; maqsadning qo’yilishi; unga erishish uchun vosita tanlash; axborotni izlash va qayta ishlash, uni tahlil qilish va umumlashtirish; olingan natijalarni baholash va xulosalar. Loyihaviy faoliyat rivojlantiruvchi ta’lim uslublaridan biri bo’lib, mustaqil tadqiqotchilik ko’nikmasini hosil qilishga yo’naltirilib (muammoning qo’yish, axborotlarni to’plash va uni qayta ishlash, tajribasnovlar o’tkazish, olingan natijalarni tahlil qilish), ijodiy qobiliyat va mantiqiy fikrlashning rivojlanishiga olib keladi, ta’lim jarayonida olingan bilimlarni birlashtiradi, hayotiy muhim muammolarni mohiyatini tushunishga yordam beradi[6]. Loyihaviy faoliyatdan kuzatilayotgan maqsad ta’lim oluvchilar tomonidan turli o’quv fanlarini o’rganish davrida mujassamlashgan bilim, mahorat va ko’nikmalarni tushunish va qo’llay olishdan iborat.

Tahlil va natijalar. Zamonaviy ta’lim tizimi pedagogik jarayonni innovatsion usullar bilan boyitishni, ta’lim samaradorligini oshirishni va o’qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini yangi bosqichga olib chiqishni talab qilmoqda. Shu nuqtai nazardan, bo’lajak geografiya o’qituvchilarining loyihalash kompetentligini rivojlantirish muhim jarayon bo’lib, u ularning kasbiy faoliyatda mustaqil qaror qabul qilish, yangicha pedagogik yondashuvlarni tatbiq etish va ta’lim jarayonida kreativ fikrlash qobiliyatlarini shakllantirishiga xizmat qiladi. Ushbu jarayon bir necha muhim maqsadlarga yo’naltirilgan bo’lib, ularning har biri o’qituvchining kasbiy salohiyatini oshirishga qaratilgan.

Birinchi navbatda, **bo’lajak o’qituvchilarda rejalashtirish ko’nikmalarini shakllantirish** muhim ahamiyat kasb etadi. O’qituvchi pedagogik jarayonda aniq maqsadlarni belgilash, ularni amalga oshirishning asosiy bosqichlarini aniqlash hamda samarali natijaga erishish yo’llarini ishlab chiqish qobiliyatiga ega bo’lishi lozim. Muvaffaqiyatli loyihaviy faoliyat olib borish uchun o’qituvchi pedagogik maqsadlarning mohiyatini anglab yetishi, ularning mantiqiy ketma-ketligini tushunishi va o’quv jarayoniga integratsiya qila olishi zarur.

Ikkinchi muhim jihat – **axborot materiallarini izlash, tahlil qilish va qayta ishlash ko’nikmalarini rivojlantirish**. Hozirgi kunda o’qituvchi nafaqat darslik va an’anaviy o’quv

materiallariga tayanishi, balki global axborot makonida mustaqil harakat qilishi, turli manbalardan olingan ma'lumotlarni tahlil qilishi hamda ularni didaktik maqsadlarga mos ravishda qo'llay bilishi zarur. Shuningdek, pedagog tanlangan axborotni saralash, ilmiy dalillar bilan asoslash, noto'g'ri yoki ishonchsiz ma'lumotlardan voz kechish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak. Bu esa nafaqat o'qituvchining kasbiy rivojlanishi, balki o'quvchilarga sifatli va dolzarb bilim berishiga ham zamin yaratadi.

Uchinchi asosiy omil – **tanqidiy va ijodiy tafakkurni rivojlantirish**. Zamonaviy ta'lim tizimida muammoli ta'lim metodlari va ijodiy yondashuvlar muhim o'rin egallaydi. Bo'lajak o'qituvchi pedagogik jarayonda mavjud muammolarni aniqlash, ularga yangicha yondashish, ijodiy yechimlar ishlab chiqish va innovatsion metodlardan foydalanish qobiliyatlariga ega bo'lishi lozim. Tanqidiy fikrlash qobiliyati o'qituvchiga real vaziyatlarni chuqur tahlil qilish, xatolarni aniqlash va samarali pedagogik strategiyalarni ishlab chiqish imkoniyatini beradi. Ijodiy tafakkur esa yangi metodlarni ishlab chiqish, innovatsion dars usullarini sinovdan o'tkazish va o'quv jarayonini qiziqarli hamda samarali tashkil etishda katta ahamiyatga ega.

Shuningdek, bo'lajak o'qituvchilar **yozma va analitik hisobot tuzish qobiliyatiga ega bo'lishi lozim**. Pedagog ish jarayonida bajarilgan loyihalar natijalarini hujjatlashtirish, reja asosida ishlash, o'z faoliyatini ilmiy-nazariy jihatdan asoslash va aniq dalillar bilan mustahkamlash ko'nikmalarini rivojlantirishi kerak. Bu esa yozma madaniyatni shakllantirish, ma'lumotlarni tizimli yondashuv asosida taqdim etish va ta'lim jarayonida nazariy hamda amaliy bilimlarning uyg'unlashuvini ta'minlaydi. O'qituvchi o'z hisobotlarida nafaqat axborotni yetkazishi, balki uni tahliliy fikr yuritish asosida talqin qilishi ham muhim sanaladi.

Oxirgi, biroq eng muhim jihatlardan biri – **mas'uliyat va ishga ijobiy munosabatni shakllantirishdir**. Bo'lajak o'qituvchi o'z kasbiy faoliyatiga ijodiy yondashishi, tashabbuskor bo'lishi, o'z ustida muntazam ishlashi hamda loyihalarni belgilangan rejaga muvofiq tarzda o'z vaqtida bajara olishi kerak. Pedagogik faoliyat jiddiy mas'uliyat talab qiladigan soha bo'lib, unda rejalashtirilgan ishlarni aniq vaqtga muvofiq bajarish, o'quvchilarga zarur bilim va ko'nikmalarni yetkazish hamda doimiy ravishda o'z kasbiy mahoratini oshirish katta ahamiyat kasb etadi.

Xulosa qilib aytganda, bo'lajak geografiya o'qituvchilarining loyihalash kompetentligini rivojlantirish – ularning kasbiy tayyorgarligini kuchaytirish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llay olish, mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvlarni rivojlantirishga xizmat qiluvchi muhim omildir. Ushbu jarayon pedagogik faoliyatning samaradorligini oshirish, o'qituvchining raqobatbardoshligini ta'minlash va ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqish uchun zarur bo'lgan kompleks yondashuvlardan biridir. Shu boisdan, ta'lim tizimida loyiha usuliga asoslangan yondashuvni keng joriy etish, bo'lajak o'qituvchilarni ilmiy-tadqiqot ishlari bilan shug'ullanishga undash va ularning kasbiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash ta'lim tizimining ustuvor vazifalaridan biri bo'lib qolmoqda.

G.Ye.Muraveva fikricha, pedagog tomonidan loyihalash faoliyatni yuqori darajada o'zlashtirganligini oldindan ayta olish, rejalashtirish, tuza olish va modellashtirish ko'nikmalarini shakllanganlik darajasi belgilaydi.

O'quv mashg'uloti maqsadining aniq bo'lishiga erishish uchun o'qituvchidan quyidagilarga e'tibor qaratish talab etiladi:

- darsda yuzaga keladigan didaktik jarayon ma'lum sharoit va belgilangan vaqt ichida ta'lim maqsadiga erishishni to'la ta'minlay olishi;

- o'qitish jarayonining yakuni bo'yicha maqsadni amalga oshirish darajasi to'g'risida aniq xulosa chiqarish imkoniyatining mavjudligi.

Zamonaviy ta'lim jarayonida loyihalash metodlari nafaqat o'qitish samaradorligini oshirish, balki o'quvchilarning mustaqil izlanish va ijodiy tafakkur qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Pedagogik jarayonni loyihalashtirishning o'zi zamonaviy pedagogik texnologiyalardan samarali foydalanishni talab qiladi. Shu boisdan, ta'lim tizimida loyiha usuli tobora dolzarb ahamiyat kasb etib, o'qituvchining kasbiy tayyorgarligini oshirishning ajralmas qismiga aylanmoqda.

Bo'lajak geografiya o'qituvchilarining loyihalash kompetentligini rivojlantirish – bugungi ta'lim tizimining strategik maqsadlaridan biridir. Ushbu kompetentlik pedagoglarning dars jarayonlarini innovatsion metodlar asosida loyihalash, zamonaviy texnologiyalarni samarali qo'llash va o'quvchilarning mustaqil izlanish olib borishiga yo'naltirilgan metodik yondashuvlarni shakllantirish qobiliyatini o'z ichiga oladi. Loyihaviy yondashuv geografiya ta'limida muhim o'rin egallab, o'quv jarayonini faollashtirish, mavzularni chuqur o'zlashtirish hamda nazariy bilimlarni amaliyotga tatbiq etish imkoniyatlarini kengaytiradi. Shuningdek, loyiha metodining ta'lim tizimidagi roli uning o'quvchilarni axborotni tahlil qilish, mustaqil qaror qabul qilish va muammolarni hal etish ko'nikmalariga o'rgatish imkoniyati bilan bog'liq. Geografiya o'qituvchilarining loyihalash kompetentligini rivojlantirish nafaqat ularning shaxsiy pedagogik mahoratini oshirish, balki ta'lim sifati va samaradorligini yuksaltirish uchun ham zarurdir. O'qituvchining kasbiy tayyorgarligi faqatgina nazariy bilimlarga emas, balki o'z fanini interfaol metodlar orqali o'rgatish qobiliyatiga ham bog'liqdir.

Shunday qilib, loyiha usuli geografiya ta'limida o'quvchilarning faolligini oshirish, mustaqil va tanqidiy tafakkur qilish qobiliyatini shakllantirish, o'quv materiallarini hayotiy holatlar bilan bog'lash va ta'lim jarayonini real muammolarni hal qilishga yo'naltirish imkoniyatlarini ta'minlaydi. Shu sababli, bo'lajak geografiya o'qituvchilarining loyihalash kompetentligini rivojlantirish nafaqat dolzarb masala, balki ta'lim jarayonining innovatsion rivojlanishining asosiy yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Xulosa. Loyihalash kompetentligini rivojlantirish yo'lida bir qator muammolar mavjud bo'lib, ularga nazariy va amaliy bilimlarning yetarlicha uyg'unlashmaganligi, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish ko'nikmalarining yetishmovchiligi hamda innovatsion pedagogik yondashuvlarni ta'lim tizimiga to'laqonli integratsiya qilishdagi qiyinchiliklar kiradi [7]. Bo'lajak geografiya o'qituvchilarining loyihalash kompetentligini rivojlantirish zamonaviy ta'lim tizimining eng muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib, uning samarali amalga oshirilishi o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish va ta'lim jarayonining sifatini yangi bosqichga olib chiqish bilan chambarchas bog'liq. Ushbu muammolarni hal etish maqsadida ta'lim tizimida bir qator modernizatsiya ishlari olib borilishi zarur.

Birinchiidan, **ta'lim dasturlarini modernizatsiya qilish** va ularni zamonaviy pedagogik yondashuvlarga moslashtirish muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilarni yangi metodikalar bilan tanishtirish, interfaol o'qitish texnologiyalarini joriy etish va loyihaviy ta'lim tamoyillariga asoslangan darslarni ishlab chiqish ushbu yo'nalishda asosiy qadamlardan biridir. O'quv dasturlarini yangilash orqali talabalar va o'qituvchilar o'rtasidagi o'zaro hamkorlikni kuchaytirish, mustaqil izlanish va ijodiy yondashuvni rag'batlantirish mumkin.

Ikkinchiidan, **amaliy mashg'ulotlar va treninglar orqali o'qituvchilarning amaliy ko'nikmalarini oshirish** talab etiladi. Nazariy bilimlarning o'zlashtirilishi yetarli emas;

pedagoglar zamonaviy ta'lim usullaridan foydalana olish, o'quvchilarning qiziqishlarini oshirish va ularni mustaqil tadqiqot olib borishga yo'naltira bilish qobiliyatiga ega bo'lishlari kerak. Shu maqsadda, metodik seminarlar, maxsus o'quv dasturlari va amaliy mashg'ulotlar tashkil etilishi lozim.

Uchinchidan, **raqamli va interaktiv texnologiyalardan foydalanish madaniyatini shakllantirish** zamonaviy geografiya o'qituvchisining kasbiy rivojlanishida asosiy omillardan biridir. Axborot texnologiyalarining rivojlanishi bilan pedagogik faoliyatda zamonaviy vositalardan foydalanish o'qitish jarayonining sifatini oshirish imkonini beradi. Virtual xaritalar, geografik axborot tizimlari (GAT), masofaviy ta'lim platformalari va interaktiv vizualizatsiya vositalari o'quv jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Shu sababli, bo'lajak o'qituvchilarni ushbu texnologiyalardan foydalanishga o'rgatish ham dolzarb vazifalardan biridir.

To'rtinchidan, **o'qituvchilarning ilmiy-tadqiqot va loyihaviy faoliyatga jalb etilishi** ularning kasbiy rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Tadqiqot bilan shug'ullanuvchi pedagog o'z sohasidagi eng yangi ilmiy natijalardan xabardor bo'ladi, innovatsion yondashuvlarni ishlab chiqadi va o'quvchilarga ilmiy tadqiqot olib borish metodologiyasini o'rgata oladi. Shu sababli, pedagoglarni ilmiy konferensiyalar, seminarlar va ilmiy loyihalarga faol jalb etish muhim hisoblanadi.

Beshinchidan, **o'qituvchilarga metodik va ilmiy-uslubiy yordam ko'rsatish** ularning kasbiy o'sishiga ko'mak beradi. Bu jarayonda ta'lim muassasalari tomonidan turli qo'llanmalar, ilmiy adabiyotlar, innovatsion metodika bo'yicha tavsiyalar taqdim etilishi kerak. Shuningdek, pedagoglarning tajriba almashish imkoniyatlarini kengaytirish, mentorlik dasturlarini yo'lga qo'yish va professor-o'qituvchilarning malakasini oshirishga qaratilgan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini ishlab chiqish talab etiladi.

Bo'lajak geografiya o'qituvchilarining loyihalash kompetentligini rivojlantirish samarali ta'lim jarayonini tashkil etish, o'quvchilarning geografik tafakkurini rivojlantirish va ularning mustaqil tadqiqot olib borish qobiliyatlarini shakllantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Bu jarayonning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi nafaqat o'qituvchining kasbiy mahoratini oshirish, balki umuman olganda ta'lim sifati va samaradorligini yangi bosqichga olib chiqish imkonini beradi. Shu bois, loyiha usulini keng qo'llash, pedagoglarning kasbiy va innovatsion yondashuvlarini qo'llab-quvvatlash ta'lim tizimining strategik yo'nalishlaridan biri bo'lib qolmoqda.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Qo'ldasheva M.N. Jahon iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi" fanini o'qitishning ilmiy-metodik asoslarini takomillashtirish. – T.: 2020. – B. 146.
2. Qurboniyozov R. "Geografiya o'qitish metodikasi". – Urganch "Xorazm" 2001.
3. Mavlonov A. va boshqalar. O'quv mashg'ulotlarini tashkil etishda ta'lim texnologiyalari. – T.: "Tafakkur bo'stoni", 2013. – 142 b.
4. Muslimov N.A., Usmonboeva M.H., Sayfurov D.M., /Innovation ta'lim texnologiyalari To'raev A.B. – T.: Sano standart, 2015. – B.58
5. Norboev A.Uzluksiz geografiya ta'limining sifat va samaradorligini oshirish texnologiyasi. Monografiya. – Toshkent. 2016. – B. 6-12.
6. Ilmurodova F. PEDAGOGICAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS IN PREPARING FUTURE HISTORY TEACHERS FOR PROFESSIONAL ACTIVITY // Mental Enlightenment Scientific-Methodological Journal. – 2025. – T. 6. – №. 01. – C. 99-107.

7. Илмурудова Ф. Ш. Бўлажак тарих ўқитувчиларини замонавий шароитда тайёрлашнинг услубий жиҳатлари / Academic research in educational sciences. – 2024. – Т. 5. – №. 6. – С. 5-10.
8. Shokirovna I. F. World of Science: Journal on Modern Research Methodologies. – 2023.
9. Tojiev M, Alimov A.Ya., Qo'chqorov D.U. Pedagogik texnologiya-ta'lim jarayoniga tatbig'i: o'quv mashg'ulotlarining loyihasi. I qism. – T.: Tafakkur, 2010. – B. 148
10. Xayitov A.S. Maktab tabiiy geografiya kurslarida geoekologik bilimlar tizimi va ta'limining metodik asoslari. Dissertasiya. – T.: 1998. – 163 b.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ S/2 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).